

bestræbt mig for at lade mig lede af gjennem hele Forslaget og alle dets Paragrapher.

Seg maa tillade mig noget nærmere at belyse disse. §§ 6—13 handle om Egtteskab og § 14 om Skilsmisse. Seg har søgt at drage Grændsen mellem det borgerlige og det kirkelige Egtteskab, fordi, at jeg skal gjentage det, det er mig klart, at man ikke kan plukke Vinruer paa Tidsler, at man ikke kan begrunde borgerlige Rettigheder paa en kirkelig Grundvold eller kirkelige Rettigheder paa en borgerlig. Dersom der var Noget, som sagde og som kunde sige: jeg vil indgaae et Egtteskab, men det skal ikke medføre en eneste Rettighed eller en eneste Forpligtelse, som ikke er reen kirkelig, det skal ikke medføre en eneste borgerlig Rettighed eller Forpligtelse, ja, saa vilde jeg sige: saa nøies Du med et kirkeligt Egtteskab, thi det vil da være nok, men da jeg aldrig har seet, hverken i Livet eller i Historien, at Noget har indgaaet et Egtteskab, uden at det har skullet begrunde borgerlige Rettigheder og Forpligtelser, saa maa jeg ogsaa sige til Enhver, der vil indgaae Egtteskab: saa sandt Du vil have, at borgerlige Rettigheder og Forpligtelser skulle fremspire af dette Egtteskab, saa maa det ogsaa være borgerlig indgaaet. Seg vil ikke tale om, hvad vi Alle vide, at Egtteskab er langt ældre end Christi Kirke, jeg vil ikke tale om, at Egtteskab findes allevegne, ogsaa der, hvor Christi Kirke endnu ikke er bygget, men min Hovedpaastand er den, at den borgerlige Side af Egtteskabet, de borgerlige Rettigheder og Forpligtelser, som uledes deraf, maae bygges paa en borgerlig Grundvold og ikke paa nogen anden. Derfor siger ogsaa Historien os, og det have ogsaa de nyeste, baade danske og norske Bidrag til Kirkehistorien sagt os; at det kostede en langvarig Kamp, inden man kunde formaae Folk til at indsee Nødvendigheden af det kirkelige Egtteskab; ja, dersom jeg turde henvisse til et lille norsk Særskrift, som i dette Aar er udkommet, og som aflyder den tredje stavangerste Biskop, Borgen Ericksen, Livet, saa ville De deraf see, at endnu 100 Aar efter den lutheriske Kirkefornæelse stred Menigmand paa Land som i By mod Forpligtelsen til at indgaae kirkeligt Egtteskab, ikke saaledes at forstaae, at ikke alle de, hos hvem der var et kristeligt og kirkeligt

Liv, med Glæde modtog Kirkens Betsignelse, men saaledes, at de ikke kunde og ikke vilde ansee sig forpligtede dertil, og endnu mindre vilde de ansee sig forpligtede dertil, hos hvem der hverken var et kristeligt eller et kirkeligt Liv.

Den Kamp, der saaledes blev ført fuldt og vel 100 Aar efter den lutheriske Kirkefornæelse, til, vil man sige, Præsteskabet imidlertid Bugt med, men det var kun Skin, og det er endnu den Dag idag kun Skinværk; saasandt at det er Tilfældet, hvad jeg veed fra min egen og mange Andres Erfaring, at, saasnart et Brudepar har ladet sig indskrive hos Præsten, flytte de ikke alene sammen, men betragte sig fra det Dieblit af som Mand og Kone, kalde hinanden Mand og Kone og kaldes saaledes af Venner og Naboer. Dog ikke nok hermed, men det er tillige Tilfældet, hvad jeg i de sidste Maanedes har hørt erklære af mange af vore dygtigste og nidkjæreste Præster, at det ikke er Menigmand, der har Uret, men Regjeringen og Præsteskabet, der har villet tvinge Enhver, uden Hensyn til, om der var en kristelig eller kirkelig Overbeviisning hos ham eller ikke, til foruden det borgerlige Egtteskab, som er afsluttet ved Indskrivningen, ogsaa at indgaae et kirkeligt.

Seg tør maaskee antage, at jeg nu har opholdt mig tilstrækkelig længe ved dette Punkt. Det vil jo vel ikke feile, at den her af mig udviklede Anskuelse vil møde sin Modstand, men jeg er da ogsaa vis paa, at denne Modstand fra mere end een Side vil blive tilstrækkelig klaret, og jeg skal derfor ikke opholde mig længere herved, forinden denne Modstand har viist sig.

§ 14 om Skilsmisse sprang jeg helst over, men da det har viist sig, at Skilsmisse ikke i noget Samfund kan indgaaes, kan det heller ikke undgaaes, at der maa være Bestemmelser om, hvorledes en saadan Skilsmisse skal finde Sted for at være gyldig.

§§ 15 og 16 handle om Navngivelse og Daab. Under den første Kirke- og Underviisningsminister, som vi havde, efterat